

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр професійної та післядипломної освіти
Кафедра управління імені Олега Балацького

Шифр _____

Наказ ректора про
затвердження теми

„До захисту допускається”

Завідувач кафедри

_____ І.І. Рекуненко

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

**«Публічне управління у сфері національної безпеки та суспільного
розвитку»**

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»,
освітньо-професійна програма «Адміністративний менеджмент»

Студента гр.АМмз-11с _____ Решетникова Едуарда Ігоровича

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Решетников Е.І.

Науковий керівник: _____ к. н. з держ.упр., асистент Мотречко В.В.

Суми 2022 р.

АНОТАЦІЯ

В роботі досліджено теоретично та практично суть публічного управління у сфері національної безпеки та суспільного розвитку. При проведенні дослідження було застосовано порівняльний аналіз даних, статистичний та економічні методи, що дозволяють виявити основні проблемні зони та недоліки публічного управління у сфері національної безпеки та суспільного розвитку (на прикладі Департаменту патрульної поліції). За результатом роботи було підготовлено пропозиції щодо покращення роботи поліції, з ціллю підвищення національної безпеки та суспільного розвитку. Висунуто список практичних заходів та рекомендацій для вдосконалення системи моніторингу повноважень та контролю на законодавчому рівні, покращення взаємодії населення з державними органами, із залученням європейського досвіду.

ЗМІСТ	
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З УРАХУВАННЯМ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЇЇ ОРГАНІВ	8
1.1 Теоретичні дослідження питання національної безпеки та суспільного розвитку.....	8
1.2 Національна поліція, вплив органу державної влади на національної безпеку та суспільний розвиток	15
1.3 Основна мета діяльності національної поліції України.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ, ЇЇ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ ТА КЛІМАТ В СУСПІЛЬСТВІ	21
2.1 Міжнародний досвід реформування поліції, поліція в Грузії.....	21
2.2 Реформа МВС України	25
2.3 Провал реформи національної поліції	27
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ (НА ПРИКЛАДІ ДЕПАРТАМЕНТУ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ)	29
3.1 Аналіз департаменту патрульної поліції	29
3.2 Проблематика реформи поліції в Україні з урахуванням досвіду Грузії, вплив на національну безпеку та суспільство.....	36
3.3 Пропозиції удосконалення діяльності національної поліції в інтересах національної безпеки та суспільного розвитку.....	38
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44

ВСТУП

Тема роботи: «Публічне управління у сфері національної безпеки та суспільного розвитку». Згідно ЗУ «Про національну безпеку України» Національна безпека України - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [20]

Актуальність теми: Підвищити ефективність взаємодії органів державної влади, сформувати збалансовані та взаємовигідні повноваження органів влади, розділити права та обов'язки, зміцнити та оновити правову систему, підвищити якість роботи державних служб, поліпшити взаємодію між органами державної влади, враховуючи міжнародний досвід модернізації та оптимізації правоохоронних систем.

Мета дослідження: є розробка теоретико - методологічних положень щодо вдосконалення роботи органів державної влади та підвищення інформованості населення у питаннях забезпечення національної безпеки, враховуючи міжнародний досвід.

Основні завдання кваліфікаційної роботи: опрацювати теорію функціонування органів державної влади; вивчення діяльності органів державної влади; опрацювання нормативно - правової бази державного сектору; аналіз основних проблем організації державної влади в Україні, у сфері національної безпеки; вплив органів державної влади на суспільний розвиток; вплив міжнародного досвіду на ефективність функціонування органів державної влади; вирішення проблеми забезпечення національної безпеки та соціального розвитку

Об'єкт дослідження: Національна безпека та соціальний розвиток, як результат роботи та взаємодії органів влади.

Предмет дослідження: організація науково-системних принципів взаємодії органів влади у забезпеченні національної безпеки та соціального розвитку.

В дослідженні використовувались наукові праці відомих вітчизняних, зарубіжних чиновників та вчених. Наукові праці, публікації, наукові концепції зарубіжних та українських вчених у сфері права, створення механізмів поліпшення взаємодії між державними органами та реформи в Україні, послужили основою для дослідження. В цьому дослідженні використано законодавчі та нормативні акти України.

Інформаційну базу роботи складають: політичні джерела та періодичні видання, звіти про роботу державних органів, аналітичні дані з різних галузей державного сектору, ресурси органів державної влади України, проекти реформування державної служби.

Практична значущість в роботі зосереджена на рекомендаціях в підвищенні ефективності реформи національної поліції, пропозиціях поліпшення роботи структури, розподілу та делегування повноважень з урахуванням європейського досвіду, що в свою чергу, має значний вплив на національну безпеку та суспільний розвиток.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З УРАХУВАННЯ МЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЇЇ ОРГАНІВ

1.1 Теоретичні дослідження із питань національної безпеки та суспільного розвитку

Світові трансформації кінця минулого століття завершилися сучасною глобальною кризою, запропонованого, на даний час, виходу з якої поки не має. Одночасно з цим, швидкими темпами дестабілізується налагоджена система життєдіяльності, що в свою чергу викликає прояви соціоприродних, та соціально - політичного характеру негативних явищ, різних за силою та масштабами, до котрих суспільство на даний час не готове. Механізми забезпечення функціонування, розвитку життєдіяльності людей на різних рівнях соціальної системи припинили адекватно виконувати свої функції, що створює сучасну проблему, розв'язання якої визначить подальші шляхи розвитку цивілізації. Оскільки кризова ситуація в світі доволі масштабна, стало зрозумілим, що у взаємозалежному світі, навіть вирішення локальних проблем не є виходом, бо загальні негаразди обов'язково впливають на всі рівні організації суспільства. В повній мірі забезпечити безпеку нормального функціонування суспільства держава не спроможна, тому, що не має ефективною реалізацією її функцій на рівні державного управління. Безпека - являється основним питання виживання, повноцінного існування та взаємодії влади і суспільства. Суспільний порядок - необхідна умова нормального функціонування будь - якого суспільства, від рівня якого залежить безпека та спокій людини. Недооцінка чи ігнорування проблем безпеки на певному рівні соціальної організації може призвести не лише до певних втрат, але не минуче призведе до зниження життєстійкості, вірної втрати її елементів. Отже, можна зробити відповідний висновок, безпека, це складне явище, що відображається в суспільстві різними якостями, зокрема, суспільми інтересами та потребами, суспільними відносинами, як процесом так і соціальною функцією. [19]

Дана робота присвячена вивченню питань забезпечення безпеки на всіх рівнях - соціальної та національної безпеки, людини, оптимізації впливу на процеси в безпеці, публічного управління.

Комплексний аналіз безпеки та оборони - процедура оцінки стану та готовності компонентів безпеки та оборони, до виконання покладених на них завдань за призначенням, за результатами якої розробляються та уточнюються концептуальні документи розвитку складових сектору безпеки і оборони та визначаються заходи, спрямовані на досягнення ними необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням у поточних і прогнозованих умовах безпекового середовища;

Широка розгалуженість функції з надання адміністративних послуг у сфері національної безпеки зумовлена правовим статусом суб'єктів публічного адміністрування.

Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації - видання ліцензій на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису), адміністративні послуги з видання ліцензій на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі технічного захисту інформації; торгівлі криптосистемами і засобами криптографічного захисту інформації.

Підрозділи Національної поліції, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху; у випадках, визначених законом, дозволи на придбання й перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів, інших предметів, на які поширюється дозвільна система, а також, видання дозволу на зберігання й носіння (реєстрація, перереєстрація) нагородної зброї, мисливської, холодної, пневматичної зброї, деяких інших предметів.

Державною службою України з надзвичайних ситуацій адміністративні послуги з: видання ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення; анулювання ліцензії з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за заявою ліцензіата; видання дубліката свідоцтва про атестацію аварійно-рятувальної служби; перереєстрація декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки; видання свідоцтва про атестацію аварійно-рятувальної служби; звуження провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення; переоформлення ліцензії з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення; переоформлення свідоцтва про атестацію аварійно-рятувальної служби; розширення провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення.

Служба безпеки України здійснює видання ліцензії на провадження господарської діяльності, пов'язаної з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації; звуження провадження господарської діяльності, пов'язаної з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації та ін.

Функції зі здійснення адміністративного судочинства у сфері національної безпеки можуть здійснюватися в порядку загального або спрощеного позовного провадження. Так, оскарження нормативно-правових актів суб'єктів публічного адміністрування у сфері національної безпеки, оскарження їх рішень, дій та бездіяльності, якщо позивачем також заявлено вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної такими рішеннями, діями чи бездіяльністю, у сумі, що перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; щодо оскарження їх рішення, на підставі

якого ним може бути заявлено вимогу про стягнення грошових коштів у сумі, що перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розглядаються виключно в порядку загального позовного провадження. У порядку спрощеного позовного провадження можуть розглядатися справи щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби, оскарження бездіяльності суб'єкта владних повноважень або розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію тощо.

Свої відмінності має провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, що пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, ухваленого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них, передбаченого ст. 284 КАСУ

Контрольні функції у сфері національної безпеки ґрунтуються на положеннях Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», який дає визначення такого виду контролю як комплексу здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних заходів для забезпечення неухильного дотримання законності й відкритості в діяльності всіх складових частин Воєнної організації та правоохоронних органів держави, сприяння їхній ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню державної та військової дисципліни.

Система цивільного контролю над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави складається з парламентського контролю; контролю, здійснюваного Президентом України; контролю з боку органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; контролю з боку судових органів та органів прокуратури, який здійснюється у спосіб, передбачений Конституцією та законами України; а також громадського контролю.

1.2 Національна поліція, вплив органу державної влади на національну безпеку та суспільний розвиток.

Полі́ція (фр. *Police*, від дав.-гр. ἡ πολιτεία - «держава») – це орган державної влади, що виконує завдання з охорони громадського порядку, виявлення, припинення та розкриття правопорушень (в тому числі злочинів). Разом зі службою безпеки, розвідувальними та контррозвідувальними органами, а також іншими спеціалізованими органами, поліція становить правоохоронну систему держави.[28]

Відповідно до статті 1 ЗУ «Про національну поліцію» Національна поліція - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.[2][27]

В якості прикладу для реформи, владою було використано досвід іноземних партнерів. Тому з цією метою Кабінетом Міністрів України було призначено Еку Згуладзе першим заступником МВС, що зіграло значну роль у створенні та розвитку політики в Україні.

Патрульна поліція – являє собою, один із підрозділів Національної поліції, котрий цілодобово виконує функції з патрулювання міст України, забезпечує громадський порядок та безпеку, першим реагує на повідомлення про правопорушення і надзвичайні події, надає поліцейські послуги, первинну медичну та невідкладну допомогу громадянам, виконує завдання із забезпечення безпеки дорожнього руху, розглядає справи про адміністративні правопорушення та застосовує засоби адміністративного впливу до порушників, організовує заходи безпеки на місці ДТП, оформлення необхідних документів.

Першим містом, у якому з'явилася нова поліція, став Київ, 4 липня 2015 року, місто Львів - друге містом с новою реформованою поліцією, 23 серпня

2015 року. В Сумах нова Патрульна поліція виїхала на своє перше чергування 12 травня 2016 року.

Відповідно до нового закону вплив Міністерства на діяльність поліції було зменшено, що полягає лише у спрямуванні та координації поліції, в свою чергу під міліцією згідно закону України «Про міліцію» розуміли єдину систему органів, яка була частиною структури міністерства внутрішніх справ України та в своїй діяльності підпорядковується МВС України.

В новому законі закріплено наступні принципи діяльності Національної поліції: принцип політичної нейтральності поліцейських та поліції взагалі. Іншими словами на діяльність поліції не впливає діяльність громадських об'єднань чи політичних партій, з боку поліцейських не допускається висловлення особистого ставлення до діяльності окремих політичних сил чи партій.

1.3 Основна мета діяльності національної поліції України.

Основною метою діяльності поліції, згідно із законом є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, з іншого – реалізація державної політики у визначених сферах.

Національна поліція України це інструмент реалізації перетворень в суспільстві, що відбуваюлися в житті держави. Сучасна наука не має єдиного підходу щодо визначення завдань Національної поліції України. Часто немає різниці між завданням та метою. Проаналізувавши наукові джерела та положення чинного законодавства України, можна сказати, що досягнення стабільно високого рівня правопорядку та громадської безпеки, суспільної довіри та довіри до поліції є метою Національної поліції України. При цьому цей рівень має визначатися на основі незалежних соціологічних досліджень, статистичних даних та аналітичного матеріалу. Відповідно до законодавства, поліція служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.[5]

Термін «служіння суспільству» є новим ключовим словом у законодавстві, що визначає цілі поліцейської діяльності. На підставі огляду наукової літератури можна дійти висновку, що вчені шукають оптимальну модель поліцейської діяльності. До 2020 року згідно зі стратегією розвитку МВС, служіння суспільству спрямоване на повагу та забезпечення прав та основних свобод людини як ключових цінностей у діяльності Міністерства внутрішніх справ. Виконання функцій відповідно до потреб людини органами МВС .

На даному етапі, служіння суспільству, означає відмову від агресивної політики, вимоги Закону України від 16.09.2014р.«Про очищення влади» та «Про запобігання корупції» від 14.10.2014р. У європейській поліцейській практиці все частіше артикулюється ідея розвитку етики органів поліції переважно як теоретичної основи високоморальної поведінки працівників правоохоронних органів. Від керівництва МВС України вимагається чітко та лояльне здійснення повноважень, дотримання правил та процедур, ці дії повинні бути морально виправдані з погляду суспільства, управлінських рішеннях. Інакше кажучи, співробітники поліції, як слуги закону, мають відповідати як за прийняті ними рішення, так і моральну основу цих рішень. [31]

Звертаючи на визначення Д.К. Катріч, мета діяльності Національної поліції України полягає у служінні суспільству шляхом забезпечення охорони і захисту прав і свобод людини, протидії злочинності та підтримання публічного порядку та безпеки. Пов'язаний з цим обов'язок суворо обмежуватися власними визначеними повноваженням, від будь-яких свавільних дій слід утримуватися. При виконанні цієї мети буде досягнута другорядна мета - повернення довіри населення до поліції.[31]

У майбутньому Національна поліція України має будувати свою діяльність на основі усталених демократичних цінностей та орієнтирів, які закріплені в основі законодавства, та визначають її статус. Якщо не буде чітко визначена мета її діяльності, реалізація завдань та функцій, може бути ускладнено напрямом подальших реформ.. Тому мета діяльності поліції повинна розглядатися як складне багатогранне поняття, яке з одного боку

варто пов'язувати з реалізацією державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а з другого, як діяльність, пов'язану зі служінням суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Можна визначити мету діяльності Національної поліції, а саме: реалізація державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку шляхом служіння суспільству.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ, ЇЇ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ ТА КЛІМАТ В СУСПІЛЬСТВІ

2.1 Міжнародний досвід реформування поліції, поліція в Грузії

Правоохоронна структура Грузії завжди були одним із найбільш корумпованих елементів, а в 1990-х роках вона запала, в результаті збройних конфліктів, повторюваних корупційних амністій, різкого падіння дисципліни та розгулу злочинності й корупції.

В поліцію приєдналась значна частина злочинного світу, поліція, з однієї сторони, злилась із кримінальними угрупованнями, а з іншої - з корумпованими урядовими чиновниками та політиками. Виникає ситуація, коли стало неможливо розрізнити дії кримінальних авторитетів та поліції, стало ще більше, без того існуюче протиріччя між народом та поліцією, а скажитися чиновникам, котрі було по вуха в корупції було не благородним ділом. Населення все частіше почало зверталося за допомогою до злодіїв у законі та кримінальних авторитетів, а не до правоохоронних органів.

Дорожня поліція (колишня ДАІ), на той час, була однією з найбільш корумпованих, що майже повністю перейшла на «самозабезпечення», отримуючи хабарі як водіїв, які приїждять транзитом так і місцевих.

Грузія провела реформування надто зрозумілим та простим способом, ідея наступна: Маючи непрацюючий, просочений корупцією інститут, маємо лише один спосіб виправити ситуацію - створити новий, ліквідувавши колишній.

Грузія не прислухалась до порад європейських політиків, котрі пропонували проводити реформи поступово та повільно,. Вони вчинили дуже жорстко та один день з Міністерства внутрішніх справ звільнили 15 тисяч співробітників.

На відміну від України звільнені й не прийняті знову на службу Міністерство співробітники не протестувати, для них було зрозуміло та очевидно, що система відтепер працює по іншому.

Влітку 2004 року було повністю скасовано ДАІ, та впродовж двох місяців МВС створило патрульну поліцію на європейський лад. Обов'язками поліції було: забезпечення безпеки й правопорядку на дорогах. Поліцейські припиняють правопорушення на вулицях, також допомагають у розв'язанні побутових конфліктів.

Майбутні поліцейські, повинні були пройти іспити, тестування, співбесіди, що дозволили дібрати кращих конкурсантів. Закуплено нові поліцейські автомобілі та була розроблена нова форма, відбувся ремонт дільниць поліції. Заробітна плата працівника поліції підвищилася в десять разів з двадцяти доларів. Одночасно з цим створено систему контролю, а саме, генеральну інспекцію, котра займається внутрішніми розслідуваннями фактів хабарництва. До реформи, ситуація складалася такою, що в працівника поліції майже не було можливості не зустрітися з корупцією: від кожного співробітника вимагалось передавати вгору зібрані кошти, таким чином будувався ланцюжок з низу та до гори.

Були створені відповідні умови, за яких потреба в хабарях зникла. Але нажаль, людська звичка й натура іноді є сильнішими за адекватну поведінку, тому наступним несподіваним ударом по корупції став жорсткий контроль та покарання - хабарі брати стало дуже важко.

За початкові місяці роботи поліції, ефіри місцевих телекомпаній були заповнені кадрами отримання хабаря новими «даїшникам», котрих викривали агенти спецслужб. Поліцейські, котрих спіймали, відправляли до в'язниці на терміном в десять років за отримання неправомірної вигоди розміром 50 доларів. Так до того моменту, до поки їхні колеги не почали розуміти, що не можна брати хабарі.

До революції, склалося так ,що населення зверталося за допомогою до злодіїв, а не до поліції, та згодом кількість звернень до Національної поліції

збільшилося, в середньому у 15-20 разів. У жовтні 2010 року міжнародним республіканським інститутом було зафіксовано довіру населення до поліції близько 84 відсотки (у 2003 році цей показник знаходився на рівні 5 відсотків).

Приміщення Міністерства внутрішніх справ, котре відкритий навесні 2009 року, переважно зроблений зі скла. Символ відкритості стали прозорі стіни, стіни кабінета міністра прикрашені дитячими малюнками, що створює незабутнє враження на кожного спостерігача.

На початок 2004 року МВС Грузії включає в себе: Департамент екстрених ситуацій; Міністерство державної безпеки; Департамент охорони нафтопроводу й прикордонний департамент. За рахунок цього було скорочено чисельність співробітників із 75000 до 27000 (4000 з яких припадає на прикордонну службу), середньомісячна зарплатня працівника міністерства підвищилась у 2003 році складала 56 доларів, а вже у 2007-му році, склала 443 доларів.

На даний час за внутрішню безпеку країни відповідає єдиний, що невпинно підтверджує свою результативність. Для прикладу, над злодіями у законі вдалося отримати майже повну перемогу. Жодна інша республіка колишнього СРСР не мала б настільки всеосяжного та впливового інституту злодіїв у законі, як у Грузії. Злодії в законі, як і корупція, були, можна сказати, визитівкою Грузії, колишньої Грузії. Як і з ситуацією з корупцією, було мало вирогідно те, що цю хворобу країни взагалі можна подолати.

24 червня 2004 року за ініціативи Саакашвілі парламентом було прийняте унікальний закон «Про організовану злочинність і рекет», у якому було одержане офіційне визначення термінів «злодій у законі», «злодійський світ», «розбірка». Згідно цього закону «член злодійського світу» міг бути заарештований і засуджений не безпосередньо за вчинення злочину, а навіть, якщо був членство такого об'єднання.

Якщо статус злочина у законі підтверджувався, його очікувало притягнення до відповідальності. Ухиляється – чекало не менш суворе покарання «колег», відповідно до понять злочинського світу.

Критика цього закону, обґрунтована тим, що відповідні дії погано пов'язуються з такими поняттями, як свобода зібрань, але йшлося про організацію, що порушує свободи й права громадян.

Злочинців у законі (навіть той, хто не зробив конкретного злочину) засуджували на термін від трьох до восьми років з конфіскацією майна, що належало не лише конкретно йому, а й членам його родини й близьким особам, які мають до них хоч якийсь стосунок, якщо останні не змогли довести законність отримання цього майна.

Значна частина грузинських кримінальних авторитетів, відчувши загрозу, були вимушені втекти, більшість до Росії. Інші, хто не встиг, були ув'язнені в спеціальну виняткову в'язницю, для представників даної категорії осіб, що стало вирішальним в боротьбі з цією загрозою. Знаходячись у пересічній в'язниці, злочинців у законі, майже завжди мав привілеї, інші в'язні - його підлеглі. Посадивши злочинців у законі в окрему в'язницю, було полегшено життя інших громадян, а також, цим посилено умови ув'язнення.

Засудивши перших злочинців у законі, стало зрозуміло, що не все так просто, тому що злочинці в законі продовжували здійснювати контроль свої угруповання по мобільних телефонах. Наступним кроком була заборона будь-якої комунікації, зустрічі дозволені лише з адвокатами. У в'язниці було встановлено «глушилки» мобільного зв'язку. Через такі, суворі, умови тримання в березні 2006 року був викликаний бунт, який був припинений спецназом МВС. Під час бунду загинуло одинадцять ув'язнених.

Однак в Грузії ще залишаються проблеми. Прикладом є жахаюча ситуація з наркоманією. Країна досі не знайшла діючого способу, як побороти це зло. Створене більш жорстким покарання за вживання наркотиків: порушників позбавляють водійського посвідчення на три роки,

навіть, якщо наркоман був не за кермом, вилучають дозвіл на зберігання зброї, забороняють займати державні посади. На даний час комплекс цих дій, зміг лише прибрати наркоманів з вулиць.

Одночасно у Грузії більше не викрадають людей, автомобіль можна без остраху залишити в ніч на вулиці.

Нова поліція стала символом реформ, яку забезпечила нова влада. Реформа поліції посилила довіру до влади й надала впевненість та сили для впровадження інших реформ. З огляду на те, що Грузія змогла мати гарну поліцію, одночасно кошти, що надаються не розкрадаються, цього достатньо для поліпшення ситуації, то стало зрозуміло та очевидно, що вирішення й інших проблем неминуче та можливе.[14]

2.2 Реформа МВС України.

У липні 2012 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроект №10688 «Про поліцію». Авторами даного законопроекту були представники фракції Партії регіонів — Василь Грицак і Валерій Коновалюк.

Аргументи авторів такі: доцільність ухвалення проекту полягає у необхідності формування незалежної правової бази поліцейської діяльності в Україні відповідно до положень Конституції, адаптація законодавства України до права Європейського Союзу та європейських стандартів.

Народним депутатом Грицаком, який представив законопроект на засіданні комітету, заявлено, що під терміном «поліція» загалом розуміється система державних служб та органів, які професійно виконують функції громадського порядку та боротьби зі злочинністю. «Це найкраще відповідає статусу та місії даного органу, який в Україні сьогодні називається «міліцією». Проте законопроект зависає на стадії розгляду і його не було ухвалено, незважаючи на те, що він був підготовлений та представлений більшістю представників влади на той момент. Восени 2014 року деякі експертні почали вести мову щодо проведення реформ в системі МВС. Одразу після виборів та формування складу законодавчих та виконавчих

органів почався процес затяжних реформ, однією з основних метою, було витравити корупцію та беззаконня з правоохоронної та судової систем.

Щоб реформа вдалася якісною, владою прийнято рішення щодо використати успішного досвіду закордонних партнерів. Саме для досягнення цієї мети Кабінетом Міністрів України призначено Еку Згуладзе першим заступником міністра внутрішніх справ, це зіграло велику роль у створенні та розвитку української поліції.

21 травня 2015 року Верховною Радою України було підтримано в першому читанні законопроект №2822 «Про Національну поліцію». За проголосували 284 нардепи при необхідних 226, чим Рада дала старт Національній поліції.

В липні 2015 року перші патрульні поліцейські приступили до служби на вулицях Києва. Українським поліціантам призначили заробітну плату в 8 тисяч гривень - в 3-4 рази більше, ніж на той час надходило середньостатистичному дільничому міліціонеру. виділила Америка виділила гроші на екіпірування патрульних.

Вже 4 серпня 2015 президентом підписаний ЗУ «Про Національну поліцію» - відтепер це день Національної поліції України.

4 липня 2015 рік, на Софійській площі у Києві відбулася урочиста церемонія складання присяги особового складу патрульної поліції України.

Незабаром, 7 листопада, офіційно, міліція припиняє існування. На чолі цієї структури стала Хатія Деканоїдзе, пропрацювавши п'ять років в Поліцейської академії в Грузії. ректором [26]

Переатестація співробітників МВС почалася згодом, з виходом патрульних на вулиці десятків міст, та зі спадом ейфорії від появи поліції. Значна частина старих кадрів шукала різні шляхи залишитися в системі будь-якими способом, і багато, за словами волонтерів, залучених в переатестації, залишилися: дехто вирішував питання через знайомих, хтось відновався на посаді через суд. Деканоїдзе також була невдоволена. За її словами співбесіди на логіку і знання, завалили близько 4 тисяч співробітників МВС.

Зі слів глави Нацполіції, можна було підкреслити, всю систему неможливо очистити всього однією хвилиною переатестації, та цей процес повинен йти до того часу, поки система не навчиться самовідновлюватись.

2.3Провал реформи національної поліції.

Загалом на червень 2020 року чисельність Нацполіції становила 151,6 тис. осіб. При цьому недоукомплектовано 23,7 тис. посад, це відповідає 16% персоналу. Найбільша недостача працівників припала на департамент Патрульної поліції - це майже 22%, вакантною залишається кожна п'ята посада. Найбільший недобір поліцейських спостерігався у Києві.

З поліції починають масово звільнятися працівники. За офіційними даними, найбільше звільнень з лав поліції відбулося у 2018 року – понад 10% від загальної кількості. Ще 4425 поліцейських звільнилися за 5 місяців 2020 року.

Середня зарплата поліцейського становить 15 тис. грн. При цьому працівники столичної патрульної поліції отримують в середньому 13,9 тис. грн, а в регіонах зарплата становить – близько 10 тис. грн.

Спостерігається зниження ріння довіри до правоохоронців зі сторони населення. За даними соціологічного опитування від жовтня 2016 року, рівень довіри новій поліції становить 40,7% опитуваних, висловили не довіру - 41,9. Згідно даних соціологічного опитування центру Разумкова від лютого 2020 року, рівень довіри до поліції склав 43,7%, в той час, як не довіряли поліціантам 44,3% респондентів. Згідно даних опитування від 4 травня 2020 року, рівень довіри до поліцейських знижується і становить 35,7%, а рівень недовіри – 55,6%

Все більше невдоволення вказує на провал реформи. Навіть Антон Геращенко, звинувачує Хатію Деканоїдзе, за допомогою якої, у 2015 році, український уряд створював Національну поліцію, в недосконалій організації системи оцінювання. За словами Хатії Деканоїдзе 93% колишніх працівників змогли повернутися в систему.

З часом у коментарі журналістам ним було спростовано дані за 93% колишніх правоохоронців, що повернулися в систему.

Більшість експертів найбільшу відповідальність за провал реформи покладають на очільника МВС Арсена Авакова. Інші ж наполягають на тому, щоб одночасно з міністром, президенти та прем'єри, за яких ця реформа так і не була завершена, понесли відповідальність.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ (НА ПРИКЛАДІ ДЕПАРТАМЕНТУ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ)

3.1 Аналіз департаменту патрульної поліції

Департамент патрульної поліції - міжрегіональний територіальний орган Національної поліції України, який складається зі структурних підрозділів апарату Департаменту патрульної поліції та його територіальних (відокремлених) підрозділів.

Департамент патрульної поліції та його підрозділи мають забезпечувати публічну безпеку й порядок, охороняти права й свободи людини, інтереси суспільства й держави, протидіяти злочинності, в рамках закону надавати допомогу особам, які такої допомоги потребують.

В своїй діяльності національна поліція керується Конституцією України, ЗУ про Національну поліцію, кодексами України, КЗпП України, законами України, розпорядженнями Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерств України, та іншими розпорядчими документами у галузі оборони.

Департамент створений для здійснення повноважень національної поліції сфері, забезпечення діяльності патрульної поліції, розвитку та її ефективного використання.

2021 рік був для Національної поліції роком, насиченим подіями, загрозами та викликами різних масштабів. При цьому ряд чинників, серед яких фінансові, соціально-економічні, епідеміологічні, соціально-психологічні, демографічні, мали вплив на криміногенні процеси в державі та потребували від Національної поліції відповідного та оперативного реагування на них.

При оцінці роботи Національної поліції у 2021 році, в першу чергу взято до уваги рівень довіри зі сторони населення до поліції, що є основним критерій оцінки ефективності діяльності підрозділів та органів поліції, що визначено Законом України «Про Національну поліцію».

У 2021 році незалежною соціологічною службою, визначеною в встановленому законодавством порядку, проведено на загальнодержавному рівні вивчення громадської думки щодо оцінки рівня довіри до Національної поліції, сприйняття громадянами її діяльності та основних очікувань щодо неї в майбутньому. За результатами дослідження, довіру до Національної поліції висловили 44% громадян. При цьому основними причинами такого ставлення було названо особистий позитивний досвід взаємодії та досвід своїх родичів або знайомих, а також вічливе спілкування та доброзичливість поліцейських, оперативність реагування, позитивну інформацію у ЗМІ тощо.

Порівнюючи результати соціологічних досліджень, проведених протягом останніх двох років, слід відзначити деяку позитивну динаміку суспільної думки щодо рівня довіри до поліції. Відповідно, кількість громадян, які повністю або скоріше довіряли Національній поліції, у 2020 році складала 41%, а минулого року їх частка була вже 44%.

Окрім оцінки рівня довіри до поліції, соціологічною службою досліджувалися питання щодо відчуття безпеки у громадян. За результатами опитування встановлено, що 67% громадян почувують себе у безпеці за місцем їхнього проживання.

Рисунок 3.3 - Запровадження системи фіксації адміністративних правопорушень в автоматичному режимі. [16]

У складі системи функціонують 246 технічних засобів (приладів контролю), які здійснюють фото-, відеофіксацію подій з ознаками адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. 220 цих приладів були встановлені у 2021 році.

За результатами їх роботи 2020 року винесено 2,6 млн. постанов, з яких за 2,3 млн постанов сплачено штрафи на загальну суму 505,7 млн грн. [16].

Рисунок 3.4 – Стан безпекової ситуації на автошляхах. [16]

Завдяки вжитим заходам вдалося дещо покращити безпекову ситуацію на автошляхах держави. Так, при зростанні на 14% загальної кількості дорожньоотранспортних подій число ДТП з постраждалими знизилося на 6%. Водночас на 9% зменшилася кількість осіб, загиблих в ДТП, та на 7% – осіб, травмованих у таких подіях. [16].

Рисунок 3.4 – Факти учинення домашнього насильства. [16]

Ураховуючи збільшення кількості фактів учинення домашнього насильства, значну суспільну увагу до таких випадків, у Національній поліції створено 45 секторів протидії домашньому насильству, у складі яких функціонують 87 мобільних груп з протидії домашньому насильству. Крім

того, створено ще 54 позаштатні такі групи. Основною метою таких груп є ефективне реагування винятково на факти вчинення домашнього насильства для його припинення та надання допомоги постраждалим особам, здійснення превентивних заходів стосовно кривдників. [16].

У 2021 році значні зусилля Національної поліції спрямовуються на реалізацію заходів для запобігання та поширенню пандемії вірусу COVID-19 на території країни. Так, близько 14 тис. поліцейських щодоби залучалися до проведення відповідних карантинних заходів. Загалом упродовж обмежувальних заходів у 2021 році поліцейські склали 56,5 тис. адміністративних протоколів та винесли 446,7 тис. постанов про порушення карантинних обмежень.

Минулого року держава зіткнулася з новим масовим явищем - піддробкою документів про вакцинацію та тестування на коронавірусну хворобу COVID-19. Загалом у 2021 році поліція розпочала 2,3 тис. кримінальних проваджень як за фактами підробки, так і використання таких фальшивих документів.

Ефективне виконання органами та підрозділами поліції завдань з протидії кримінальній протиправності, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав та свобод людини, а також інтересів суспільства і держави дозволили контролювати криміногенну ситуацію та не допустити її загострення у 2021 році. Зокрема, слід відзначити зменшення на 11% кількості учинених кримінальних правопорушень. Рівень злочинності в державі у порівнянні з 2020 роком знизився з 81 до 72 кримінальних правопорушень на 10 тис. населення.

Окремо слід відзначити позитивну тенденцію щодо зниження на 10% кількості вчинених тяжких та на 9% - особливо тяжких злочинів. Зокрема, вчинено менше умисних вбивств (на 6%), тяжких тілесних ушкоджень (на 6%), злочинів, унаслідок яких сталася смерть потерпілого (на 5%), та порушень правил безпеки дорожнього руху, що спричинили смерть потерпілого (на 19%).

Комплексний підхід до профілактики злочинності дозволив досягнути зменшення кількості учинених злочинів корисливо-насильницької спрямованості та проти власності громадян, у т.ч. пограбувань (на 35%), розбійних нападів (на 29%), крадіжок (на 18%), зокрема кишенькових (на 42%) та з помешкань (на 26%), а також незаконних заволодінь транспортними засобами (на 36%).[16].

Національна поліція і надалі здійснюватиме комплекс заходів щодо реалізації проєктів розвитку, функціональної розбудови, захисту прав і свобод громадян від протиправних посягань, посилення протидії кримінальній протиправності, забезпечення публічної безпеки і порядку, надання сервісних поліцейських послуг населенню. З цією метою Міністром внутрішніх справ України затверджено План основних заходів Національної поліції України яким визначено для поліції наступні пріоритети:

- цифровізація діяльності;
- безпека громади;
- захист прав людини;
- безпека дорожнього руху;
- протидія кримінальним правопорушенням;
- логістика та кадрове забезпечення.

3.2 Проблематика реформи поліції в Україні з урахуванням досвіду Грузії, вплив на національну безпеку та суспільство.

Ознайомившись з роботою Національної поліції з урахуванням, звіту діяльності, оцінивши рівень довіри та комунікацію між населенням та поліцією, можна охарактеризувати головні недоліки цілої структури.

Таблиця 3.1 - Головні проблеми національної поліції.

Проблематика	Характеристика
1.Не достатній рівень довіри зі сторони народу, котрий знижується.	- низка гучних інцидентів за участю поліцейських, знизилася рівень довіри

	до поліції зі сторони населення; - на базовому рівні - через відсутність досвіду роботи та обмежене знання нормативної бази.
2. Департамент патрульної поліції та Головне управління національної поліції, два підрозділи, котрі здебільшого виконують одну функцію, але є два окремих підрозділи.	Як органи виконавчої влади, виконують функції визначені ЗУ про Національну поліцію, але відсутній зв'язок, та взаєморозуміння.
3. Залежність працівника поліції від безпосереднього керівника, відсутність прозорості, та можливість моніторингу зі сторони громади.	З однієї сторони, працівник поліції постійно знаходиться під наглядом керівника, але з іншої сторони, це створює певні важілі впливу на поліцейського, та дає можливість керівнику маніпулювати ним.
4. Неefективний контроль за механізмом роботи органів поліції..	Кожен поліцейський має нагрудну камеру, має можливість самостійно її вмикати та вимикати, відео з цих камер зберігає працівник того ж підрозділу. Немає контролю за керівником підрозділу поліції, не можливо відстежити усні накази, котрі він віддає підлеглим.
5. Недоліки законодавчих механізмів контролю за дотриманням Конституції України та Законів України	Неофіційним впливом державної адміністрації через можливість впливати на обрання керівника підрозділу, що також є потенційним джерелом конфліктів

Таблиця 3.2 - Досвід Грузії

Проблеми між державними органами	Вирішення проблем
1. Проблема звільнення колишніх працівників системи МВС	На законодавчому рівні, було забезпечено неможливість відновлення колишніх працівників
2. Компетенція працівників поліції	Суровий підхід та контроль підготовки майбутніх фахівців. Звільнення не тільки нижчої ланки, але й верхівки.
3. Контроль та нагляд за діяльністю поліції.	Здійснення контролю та нагляду за діяльністю поліції покладено спеціально створені органи влади. За корупційні злочини передбачена сурова відповідальність.
4. Прозорий доступ до діяльності поліції.	Приміщення поліції має скляні стіни. Поліція не приховує від народу свою діяльність.

3.3 Пропозиції удосконалення діяльності національної поліції в інтересах національної безпеки та суспільного розвитку.

Реформа поліції на прикладі патрульної поліції, на мій погляд частково вдалася, оскільки відбір відбувався на конкурсній основі, та кожен бажаючий міг можливість прийняти в ньому участь. Залучення іноземних партнерів до підготовки майбутніх працівників також є позитивною стороною, але наше законодавство та закордонне законодавство різні, тому стандартні операційні процедури котрі були розроблені та по яким здійснювалося навчання не були дієвими в нашій країні, та інколи навіть мали ознаки перевищення службових повноважень.

Також не зважаючи на прозорий та конкурсний відбір, на даний момент ніхто не має можливості перевірити останній етап відбору, а саме співбесіду,

для прикладу нормативи з фізичної підготовки фіксують на засоби відео фіксації.

Але не зважаючи на все, поліцейський в своїй професійній діяльності сильно залежить від керівника органу влади, оскільки за керівником залишається багато важелів впливу на працівника поліції, починаючи із заробітної плати, яка на 50 відсотків залежить від окладу та на 50 від премії, закінчуючи наказами, які можуть бути і усними, що не фіксуються та вразі чого не можливо перевірити та довести існування цього наказу.

Як наслідок ми маємо недореформовану поліцію, пройти до якої має кожен охочий, не зважаючи на рівень освіти, рівня навичок та навіть рівня керування транспортним засобом, маємо малий термін навчання в академії, більшість часу котрого на даний час займає стройова підготовка та виконання різноманітних наказів, в результаті чого отримуємо майбутніх поліцейський, котрі навчені виконувати накази керівника, інколи навіть не обдумуючи та не оскаржуючи ці накази.

Перспектива можлива, в разі висвітлення проблем в системі в громадськість, залучення громадськості до керування структурою. Пропоную наступні кроки:

Створення онлайн реєстру всіх наказів керівництва, на відповідність їх законодавству.

Також, не мало важливим критерієм для покращення поліції, було б створення системи преміювання та де преміювання в залежності від діяльності поліцейського, його зайнятості, кількості виконаної роботи, так до зовнішнього вигляду та фізичної форми.

Створити систему, в якій буде відбуватися моніторинг прибуття та відбуття працівника на роботу, та в кінці місяця проводити розрахунки, результати котрих, будуть впливати на заробітну плату.

Одночасно з мотивацією, сурово перевіряти, діяльність, як працівника, так і керівника, на дотримання ними законодавства України та

інших нормативних актів, за порушення яких, проводити розслідування та притягувати до відповідальності.

Заборонити двукратне тлумачення спірних питань, поліцейського з керівником за необхідності залучати фахівців для роз'яснення та вирішення подібних ситуацій. За систематичне порушення керівником, прав працівника, або ж перевищення своїх повноважень, відстороняти від виконання обов'язків.

Заохочувати працівників, до підвищення фізичних та інтелектуальних показників (поліцейські повинні бути фізично розвинуті, та не мало важливо освідченні, та постійно покращувати ці показники).

Заборонити, крім невідкладних випадків, залучати працівників, без їх згоди, до виконання службових обов'язків, чи виходити на роботу у вільний від неї час.

Кожен поліцейський це окремий представник виконавчого органу влади, який керується відповідними законами та нормативно правовими актами, керівник підрозділу, повинен лише організувати належні умови для виконання поліцейським свої службових обов'язків та контролювати дотримання ним законодавства України.

Зміна законодавства України, для того, щоб стандартні операційні процедури поліцейських, розроблені міжнародними партнерами, могли застосовуватись в діяльності поліції України.

Як варіант, в діяльність Національної поліції, впровадити ІТ сервіс, сервіс в який зможе частково забезпечити виконання деяких запропонованих кроків, а саме: відображення всіх виданих наказів керівника поліції, його підлеглим. Кожен працівник поліції, або один екіпаж поліції, перед виходом на службу, реєструється за допомогою службового планшета в службовій системі. Якщо додатково, створити та запровадити сервіс, можливо навіть, щоб його можна було завантажити у звичайний мобільний телефон, в якому здійснюється збереження всіх наказів керівника, то знизиться ризик маніпуляції підлеглого, керівником, також всі ці накази, повинні зберігатися

в системі, де буде відсутня функція їх видадння, за необхідності їх можливо буде перевірити, на факт відповідності законодавству, чи перевищенню службових повноважень.

Більшість працівників поліції, зустрічаються з ситуацією, коли їх зобов'язуть вийти на роботу, у вихідний день, або ж залишитися на декілька годин після закінчення робочої зміни, в IT сервісі, який я пропоную створити, функціональну можливість відображення графіку роботи, а також що не мало важливо, фіксування часу прибуття та відбуття з роботи. Система будується по аналогії системи безпеки та контролю, на деяких підприємствах нашого міста, де кожному працівнику видається ключ карта, яка зчитується при вході та виході з території підприємства, єдине що, в нашому випадку, на відміну від підприємств, ця інформація додатково буде зберігатися в хмарному сервісі, та передаватися в додаток користувача.

Все починається в верхівки, тому для належної правоохоронної системи, в її керівництві повинна бути світла та вмотивована людина, яка б прагнула розвиватися та бути взірцем для інших, та як результат, побудувала сильну, вмотивовану та престижну систему правоохоронних органів, що в свою чергу, мало б великий вплив на національну безпеку, а особливо на розвиток суспільства.

ВИСНОВКИ

Провівши аналіз теоретичної складової кваліфікаційної роботи на тему: «Публічне управління у сфері національної безпеки та суспільного розвитку (на прикладі Департаменту патрульної поліції)», можна зробити наступні висновки, функціонування державного орган - поліції, має на меті: підвищення національної безпеки, шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, з іншого - реалізація державної політики у визначених сферах.

Кожний з відділів поліції має низку своїх обов'язків, повноважень та компетенцій на рівні державного управління, та несе відповідальність .

Розглянути як відбулася реформа правоохоронної системи в Грузії та Україні, можна підкреслити наступне:

Головні аспекти діяльності органів виконавчої влади зазначені в Конституції України, ЗУ «Про основи національної безпеки України», ЗУ «Про Національну поліцію» та ін..

Проблеми в реформі поліції в Україні розпочались з самого початку, по перше, це не відповідність європейських стандартів Україні, в результаті чого, поліцейські, на законодавчому рівні, не могли застосовувати отримані навички, як результат, довелося повернутися до колишніх методів роботи.

Зрівнявши та проаналізувавши досвід Грузії та України, можна висловити певні рекомендації та пропозиції для покращення роботи поліції(на прикладі Департаменту патрульної поліції), а саме: удосконалення організації повноважень, закріплення нових державних повноважень, поліпшення галузі компетенції на різних рівнях діяльності, повна фінансова самостійностіфйність, складання нової нормативно-правової бази, на відповідність європейським стандартам, для нових механізмів взаємовідносин населення з національною поліцією, забезпечення якісного контролю з боку законодавста, населення та інших органів державної влади.

В процесі роботи проведено аналіз навчальних матеріалів та деяких наукових статей, темою яких є публічне управління у сфері національної безпеки та суспільного розвитку, реформ національної поліції .В ході даної роботи поставлена мета була досягнута, завдання опрацьоване, розроблено пропозиції для подальшої реалізації.

